

GERGELY ÉVA – BÁCSNÉ BÁBA ÉVA – DAJNOKI KRISZTINA

A Monostorpályiban működő sporttevékenységű civil szervezetek tevékenységének feltárása

Összefoglaló

A tanulmány célja a Monostorpályiban működő sporttevékenységű civil szervezetek működésének feltárása abból a célból, hogy milyen szerepet töltenek be a helyi lakosok sporttal kapcsolatos tevékenységében, milyen lehetőséget biztosítanak a sportolásra. A Monostorpályiban működő nyolc civil szervezet cél szerinti besorolását tekintve megállapítható, hogy közülük kettő végez kifejezetten sporttevékenységet. A Monostorpályi Sportegyesület és a Monostorpályi Sport Horgász Egyesület célja sporttevékenység végzése. A Balassi Ferenc Kulturális és Közösségteremtő Egyesület fő célja elsősorban kulturális tevékenység végzése, de sporttevékenysége is van. Az Együtt Monostorpályi Jövőjéért Közhasznú Egyesület a kulturális feladatokon túl rendszeresen végez sporttal kapcsolatos tevékenységeket is. Az esettanulmány készítése érdekében személyesen ellátogattunk az egyesületek székhelyére, belelátunk a működésükbe, megismerkedtünk a programjaikkal és strukturálatlan interjúkat készítettünk a vezetőkkel, melyek révén a sportérinthettség kapcsán fennálló szerepük is beazonosítható.

Bevezetés

A község Hajdú-Bihar megye keleti részén helyezkedik el, Debrecentől 23 km-re. A község teljes népessége 2015-ben a Magyarország közigazgatási helynévkönyve szerint 2136 fő.¹ Monostorpályiban nyolc civil szervezet tevékenykedik. Cél szerinti besorolásukat tekintve megállapítható, hogy közülük kettő sportcivil szervezet. A Monostorpályi Sportegyesület és a Monostorpályi Sport Horgász Egyesület célja sporttevékenység végzése. A Balassi Ferenc Kulturális és Közösségteremtő Egyesület fő célja elsősorban kulturális tevékenység végzése, de sporttevékenysége is van. Az Együtt Monostorpályi Jövőjéért Közhasznú Egyesület a kulturális feladatokon túl rendszeresen végez sporttal kapcsolatos tevékenységeket is.

A sporttevékenységű civil szervezetek tevékenységének feltárását esettanulmányok készítésével valósítottuk meg. Az esettanulmány készítése érdekében személyesen ellátogattunk az egyesületek székhelyére, belelátunk a működésükbe, meg-

¹<http://monostorpalyi.hu/news.php> (a letöltés ideje: 2016. február 1.)

ismerkedtünk a programjaikkal és strukturálatlan interjúkat készítettünk a vezetőkkel, melyek révén a sportérintettség kapcsán fennálló szerepük is beazonosítható. A tanulmány elkészítését a "3. misszió" Sport és tudomány a társadalomért Kelet-Magyarországon TÁMOP-4.1.2.E-15/1/Konv-2015-0001 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Monostorpályi Sportegyesület

Az Egyesület székhelye Monostorpályi, az ügyvezető elnök Kondor Ernő. Az Egyesület célja „rendszeres sportolás, versenyzés, testedzés, felüdülés biztosítása, az ilyen igények felkeltése, tagjainak nevelése, a társadalmi öntevékenység és a közösségi élet kibontakoztatása, a helyi lakosság testnevelési és sporttevékenységének elősegítése.”²

Az Egyesület székhelye Monostorpályi, célja a „rendszeres sportolás, versenyzés, testedzés, felüdülés biztosítása, az ilyen igények felkeltése, tagjainak nevelése, a társadalmi öntevékenység és a közösségi élet kibontakoztatása, a helyi lakosság testnevelési és sporttevékenységének elősegítése,”³ jelenlegi ügyvezető elnöke Kondor Ernő.

Az Egyesület az 1980-as évek közepétől működik, kezdetben felnőtt sportolási lehetőségekkel rendelkezett, mai napra bővült, mind a felnőtt korosztály, mind a gyerek korosztályt megmozgatja az adott egyesület. A Sportegyesületnek főként a futball játék a fő profilja és ezen belül különböző korosztályokat tömörít. A játékosok száma az Egyesületben 90–100 fő. Különböző korcsoportok vesznek részt a Bozsik programban és megye I-es válogatott csapatuk is van. 7 korosztályba sorolhatóak a játékosok.

Az 1980-as évek közepétől működő egyesület kezdetben csak felnőtt sportolási lehetőségekkel rendelkezett, tevékenysége azóta kibővült, s napjainkban már a gyermekek számára is lehetőséget biztosít a testmozgásra. A szervezet fő profilja a – különböző korosztályokat érintő – labdarúgás, ahol a játékosok száma eléri a 90–100 főt. Hét korosztály van, ezek közül több korcsoport is részt vesz a Bozsik programban és megye I-es válogatott csapatuk is van.

A polgármester elmondta a Sport Egyesülettel kapcsolatban, hogy „a megye első osztályban játszik egy csapat, elmondhatjuk, hogy az összes résztvevő település vagy csapat között a miénk a legkisebb település, ahonnan csapat játszik ebben a megye első osztályban. Jelenleg most 9. a csapat 13 ponttal és 18 pontja van az 1. helyezetnek, tehát nincs nagyon lemaradva. Ez a csapat tavalyelőtt és tavaly is a megye egyben volt, előtte a megye második osztályban értek el szép sikereket, első, második, harmadik helyezettek voltak. Évekkel ezelőtt volt olyan ifjúsági csapat, amelyik két éven keresztül veretlenül nyerte a bajnokságot. A serdülő csapat a második évben második helyezést ért el.” (Int1)

²<http://birosag.hu/allampolgaroknak/civil-szervezetek/civil-szervezetek-nevjegyzeke-kereses> (letöltés ideje: 2015. 09. 28.)

³<http://birosag.hu/allampolgaroknak/civil-szervezetek/civil-szervezetek-nevjegyzeke-kereses> (letöltés ideje: 2015. 09. 28.)

A szezonokban hazai és idegen meccsek vannak, így az Egyesület feladata többek között a meccsre történő utaztatás, az étkeztetés szervezése. Ezen túlmenően edzőmérkőzéseket is rendeznek és számolni kell olyan háttér munkával is, mint a dokumentációk rendezése, papírmunkák elvégzése. Az Egyesületnek bevétele csak a jegyeladásokból van. Az Egyesület Elnöke elmondta, hogy ő pályázatírással kapcsolatban került előtérbe, hiszen keresni kellett az Egyesület kitörési lehetőségét. Véleménye szerint ez a tevékenység jól működik, 3. éve pályázzák meg a TAO pályázatokat. Nagy színvonalbeli változásokhoz vezetett ezeknek a pályázatoknak az elnyerése, vannak eszközök, van mivel készülni a mérkőzésekre, van rendes mez. Korábban a fiatalabb korcsoport játékosai az idősebb korcsoport játékosainak a kinőtt mezében játszottak. Mára ez a probléma már megoldódott, ebből a szempontból teljesen rendben van az Egyesület. Az Egyesület Elnöke elmondta, hogy az ő életében is jelen van a sport, mely kiterjed focira, kosárlabdára, kézilabdára is amatőr szinten. Az egyesület csak focival foglalkozik, infrastrukturálisan erre vannak berendezkedve. Fejlesztésekkel kapcsolatban elmondta, hogy kondiparkra szeretnének pályázni, amivel a focisták kondícióját lehetne erősíteni. Ez hasznos lenne, hiszen nemcsak az Egyesület tagjai, hanem az egész település igénybe tudná venni.

Az Elnöknek olyan sportolóról, aki hivatásszerűen sportol, nincs tudomása. Korábban Nyilas Tündét emelte ki, akinek a gyökerei Monostorpályihoz vezethetőek vissza. Az Egyesületben, bár mindenki hivatásos regisztrációval rendelkezik, de a sportot a szabadidejébe iktatja be. Annak hátterében, hogy valaki nem sportol és semmilyen kötődése nincs a sporthoz, véleménye szerint a nagyfokú érdektelenség áll. Természetesen a rohanó világnak is köze lehet ahhoz, kevesebb időnk marad sporttal foglalkozni.

Az Interjúalany a civil szervezetek munkájával kapcsolatban a következő véleményt fogalmazta meg: *„ha valaki tenni akar a kicsi falunkért, akkor neki teljesen mindegy, hogy mivel fog hozzá tenni, ő hozzá fog tenni. Az lehet számára teljesen ismeretlen, vagy akár érdektelen dolog, de szeretné, hogy a falu ezzel előrébb kerüljön, akkor oda áll a sorba és csinálja. Lehet, hogy nem ért hozzá, soha nem látta, hogyan kell csinálni, de megkérdezi és csinálja. Ez az a 15-20 ember, aki megjelenik minden szervezésen, függetlenül attól, hogy melyik egyesület szervezi. Vannak olyan emberek, akik a településen működő majdnem minden alapítványnak, civil szervezetnek, egyesületnek tagjai. Ők akarnak valamit tenni a településért”.* (Int2)

A jövőre nézve vannak terveik az Egyesületnek, melyek megvalósítása pályázati úton lehetséges. Három éve pályázik folyamatosan a Sport Egyesület TAO- pályázatokra. Szeretnének lelátót készíteni, edzőpályát, fedett mobil színpadot létrehozni, vagy helyben egy színpadot kialakítani, ami a későbbiek során fesztiválokra is alkalmas, illetve a sportolók meccsek után tudnak ott szórakozni.

Pályázati lehetőségekkel kapcsolatban elmondta, hogy *„nemcsak direktben egy adott civil szervezet tud pályázni, hiszen van olyan, hogy szeretne valamit, de nem pályázhat rá. Együttműködési hálózatban gondolkodunk más civil szervezetekkel. Akinek belefér és illeszkedik a profiljába, az pályázza meg, majd közösen használják. Ugyanis a cél közös: Monostorpályi. Ennek érdekében összefognak az egyesületek.”* (Int2)

A sportrendezvényekhez kapcsolt szolgáltatások is egyre jobban megjelennek. Például egy falunap esetén reggel kis pályás foci történik és utána szervezik a többi

programot. Egy másik példa is alátámasztja, hogy bizonyos esetekben kiegészülnek a sportrendezvények egyéb szolgáltatásokkal, pl. a Darabos Attila emléktorna esetén. Negyedik éve kerül megrendezésre ez a 2-3 napos program, ami ma már határon átnyúló rendezvény. Mérkőzések kerülnek szervezésre és pluszban további programok is fellelhetők más-más egyesületek szervezésében. A legutóbbi ilyen torna kapcsán egészségügyi szolgáltatásokat (vérnyomás, vércukormérés) lehetett igénybe venni. A hazai focimérkőzéseken főzni is szoktak. Ha valaki a jegyen túl még pluszban fizet 400 Ft-ot, akkor a meccs után meg tud vacsorázni. Ennek már hagyománya van, sátorban terítnek. Lehetőség van ezen túlmenően a büfében ásványvizet, jégkrémet, édességet, csokoládét vásárolni. Van rá igény, szeretik a résztvevők, ha színesebb programlehetőségeket kínálnak és egyéb szolgáltatásokat nyújtanak.

Együtt Monostorpályi Jövőjéért Közhasznú Egyesület

Az Egyesület célja „Monostorpályi közösségi életének fellendítése, hagyományainak ápolása, kulturális javainak megőrzése, javítása, fenntartása, a kultúra ápolása.”⁴ Az Egyesület Elnöke Hosszú László, aki egyben az alapítója is a monostorpályi székhelyű egyesületnek. 2006-ban költözött Monostorpályiba. Ekkor a községben működő kultúrház elég rossz állapotban volt. Felkarolták és kb. 180 fő segítségével teljesen felújították, a mozi részét megszüntetve művelődési házzá alakították át. A nagyszínpadon elkezdődtek a gyerek és más jellegű programok is, amivel a péntek délutánokat lehetett színesíteni. Miután ez kifejlődte magát, 2009-ben egyesületi formává alakították, ami jelenleg 85-90 fős taglétszámmal rendelkezik. A szolgáltatásokat 180-200 fő veszi igénybe. Elsősorban a kulturális élet fellendítése céljából alapították az egyesületet, de igényként merült fel a hobbi szintű sport lehetőségének megteremtése a kultúrházban. Ezért alaptervékenység körébe felvették a sporttevékenységet. Pingpong, darts, csocsó versenyeket rendeznek. Fesztiválokon hagyományörző sportokat valósítanak meg (pl. 100 lábú futás).

Nem főprofil a sport, de minden héten szerveznek valamilyen versenyt a sport területén. A helyszín elsősorban a kultúrház, de fesztiválok idején vagy a sportpálya, vagy a Tubus környéke, vagy az iskola ad otthont a rendezvényeknek. Kerékpáros túrákat is szoktak szervezni, illetve kerékpár versenyeket is rendeznek. A versenyt az iskolában szervezik, a túrákat a Vekeri-tóhoz vagy a környező településekre pl. Létavértesre szervezik. A szervezet teljes mértékben amatőrökből áll, a tagoknak nincsen semmilyen kötelezettségük.

A programokon való résztvevőkkel kapcsolatban az Elnök megállapította, hogy *van egy kemény mag, akik mindig részt vesznek, kb 15–20 fő. Kezdetektől fogva minden programon részt vesznek kezdve a pingpongtól egészen a dartsig. Vannak speciális célcsoportot megcélzó programok, mint pl. a nyugdíjas torna, amin nyilván az idősebb korosztály vesz inkább részt. De olyan is van, hogy közös, integrált programokat szerveznek, pl. csigakészítés, amin a fiatalokkal közösen készítik a csigát.*”

⁴<http://birosag.hu/allampolgaroknak/civil-szervezetek/civil-szervezetek-nevjegyzeke-kereses> (letöltés ideje: 2015. 10. 09.)

(Int3) Elmondása szerint ezeket az embereket a tenni akarás motiválja. Az 1. kép egy nyugdíjas torna alkalmával készült.

1. kép. Nyugdíjas torna.⁵

Szakmai szempontból több olyan önkéntes van, aki az egyesület munkáját segíti pl. közösségi animátor, művelődésszervező, óvónő, dajka. Szabad idejükben foglalkoznak ezekkel a tevékenységekkel. A nyugdíjas körben is vannak, akik ebben tevékenykednek. Az Egyesület Elnöke elmondta, hogy szakmai szempontból sok segítségük van. Többféle sport megismerésére is nyílik lehetőség.

Olyan sportolóról, aki hivatásszerűen sportol nincs tudomása a településen belül. „Kis település, nincs ilyen sportoló. Korábban volt ilyen sportoló, de neki is már csak kötődése van Monostorpályihoz, innen származik, ő Nyilas Tünde, kézilabdázó.” (Int3)

Az Interjúalany elmondta véleményét azzal kapcsolatban, hogy mi miatt fordul elő érdektelenség a sportokkal kapcsolatban. Rohanó világot okolja. Ezen kívül főként az érdektelenség, hiszen mindenkinek arra van ideje, amire időt szakít.

Az Egyesülethez való tartozást maga a közösség is eredményezheti. Ezek a szervezetek elsősorban közösségfejlesztő céllal jönnek létre. Sport esetében sem a versenysport a lényeg. „Egy közösséget akarunk teremteni, ahol jól érzik magukat az emberek, akik azért mennek oda, mert szabadidejüket feláldozva péntekenként, hétfőnként igazán azokkal az emberekkel legyen együtt, akikkel szeret beszélgetni, jókat tud kacagni, el tudja felejtetni a mindennapi gondokat, vagy éppen kibeszélni, megoldást találni rá.” (Int3)

⁵<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1434422706865632&set=pcb.1434423216865581&type=3&theater> (letöltés ideje: 2015. 10. 09.)

Az Egyesület céljai között szerepel, hogy a kreativitásuk és ötleteik felhasználásával minél szélesebb körben tudjanak előrehaladni. Pl. a színjátszó amatőr csoportot elvitték a közelmúltban minősíteni, mert a pályázatok szempontjából ez majd előnyt fog jelenteni (pl. tudnak hangosításra, technikai eszközökre pályázni).

Az Egyesület Elnöke többször kihangsúlyozta a településen hatékonyan működő összefogást. Az összefogást más egyesületekre, az Önkormányzatra vonatkoztatta. A Kultúrház felújítása pl. A Polgárőr Egyesülettel összefogásban történt, hiszen Nekik jobban belefért a profiljukba. A közel jövőben plusz 3 kisbusz érkezik, így 6 egyesület rendelkezik már kisbusszal. Az iskoláskorú gyerekeket úszásra, nyugdíjasokat kirándulásra tudják elvinni ezekkel a buszokkal.

Az Egyesület által szervezett programokról több forrásból tudnak a lakosok tájékozódni. Rendelkezik honlappal az Egyesület, bár itt még nem lelhető fel minden program. Kiplakátolják, boltokban hirdető táblára teszik ki az eseményekkel kapcsolatos információt. Egyre gyakrabban adnak rádióinterjúkat, a Debrecen TV majdnem minden rendezvényükön megjelenik. Létezik egy helyi újság, a Monostori Pletyka-úzó Hírmondó, ami negyedévente jelenik meg.

Abban az esetben, amikor különböző versenyeket rendeznek, szoktak szedni 100-200 Ft nevezési díjat, amiből üdítőt, kenyeret, zsírt, lekvárt, vagy éppen mikor mit vásárolnak. Mindez persze jól esik a résztvevőknek, de egyáltalán nem jelenik meg elvárás szintjén. Nem a plusz szolgáltatások miatt vesznek részt ezeken a rendezvényeken, sokkal jelentősebb az affilációs igényük kielégítése.

Balassi Ferenc Kulturális és Közösségteremtő Egyesület

A Balassi Ferenc Kulturális és Közösségteremtő Egyesület 2000-ben jött létre Hajdú-Bihar megyében, Monostorpályi székhellyel. A szervezet a megalakulás óta a település társadalmi, kulturális fejlődését igyekszik elősegíteni. A szervezet jelenleg Hajdú-Bihar megye és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye több településén, több civil szervezettel, intézményekkel, forprofit szervezetekkel együttműködve dolgozik. Legfontosabb tevékenységek gyom és parlagfűirtás, természet-, környezet-, és egészségvédelem, sport és közösségi programok szervezése, tudományos kutatás illetve közösségfejlesztés. A szervezet elnöke Dr. Szabados György Norbert.⁶

Az Egyesület Elnöke gazdasági agrármérnök diplomával, mellette mérlegképes könyvelő és szakfordítói képesítéssel rendelkezik. 2008-ban a társadalomtudományok területén gazdálkodás és szervezéstudományokban PhD fokozatot szerzett. 2010 és 2013 között szociológia BA szakon szociológia szakos szakelőadónak tanult, majd 2015-ben szociálpolitika mesterszakot is elvégezte. 2015 tavaszán sikeres habilitációs eljárás során dr. habil címet szerzett. Szakmai pályafutását tekintve elmondható, hogy fél évet töltött a mezőgazdaságban és 2002 óta egyetemi oktató, jelenleg egyetemen adjunktusként dolgozik. 2004 óta folyamatosan civil szervezetek alapításával, menedzselésével, szakmai és működési pályázatokkal foglalkozik, közel 10 civil szervezetben kisebb-nagyobb mértékben aktív tag. Szakmai kutatásai a szociológia különböző területein folynak, aktívan foglalkozik szociálpolitikai kérdésekkel. Érdeklődési területei: kisebbségek itthon

⁶<http://balassiferenc-egyesulet.hu> (letöltés ideje: 2015. 09. 26.)

(különösen iszlám és cigányság), civil szervezetek-nonprofitok, vidékkutatók-vidékiesség, illetve döntéshozatal és gyakorlati döntéshozatal, annak kérdései. Elmondása szerint a „civil szervezeti munka keretében foglalkozok környezetvédelemmel, parlagfűirtással, kulturális tevékenységgel (általános iskolai programok keretében pl. informatikai tudatosítás), szakmai kutatásokkal, illetve igen aktívnak tekintem magam sporttevékenységek szervezése terén, ezek tekintetében közel 10 éves tapasztalatom van. A sportot tekintve korábban több évig aktívan kendoztam, illetve jártam konditerembe valamint szerveztem annak különböző tudatosító tevékenységeit”. (Int4)

A sport fontos szerepet tölt be az életében, mind kutatóként, mind civil szervezeti munkatársként. Aktív sportszervező tevékenységet végez, fontosnak tartja, hogy a nehezen elérhető, de igen látványos sportokat főleg a fiatalabb korosztály megismerje.

A Balassi Ferenc Kulturális és Közösségteremtő Egyesület, melynek székhelye Monostorpályiban van, a 2000-es évek elején alakult. Az Egyesületnek van saját honlapja: www.balassiferenc-egyesulet.hu, ezen keresztül sok információhoz lehet jutni. Az Egyesület névadója hajdani vicekapitány, aki a törökkel vívott harcokban esett el a település mellett.

A Balassi Ferenc egyesület fő tevékenységi területe a kultúra, de az Egyesület Elnöke kiemelte, hogy ezt minden egyesület esetén fenntartással kell kezelni. Ez ugyanis csak a törvényszéki regisztrációt tekintve érvényes, hiszen kötelező megadni egy főtevékenységet, és ez kerül be a KSH statisztikai adatbázisába. Ezek alapján előfordulhat, hogy amennyiben a törvényszéki keresőben sporttevékenységgel foglalkozó civil szervezetet keresünk, úgy csak azok kerülhetnek be oda, akik fő tevékenysége sport. Az egyesület párhuzamosan több valós főtevékenysége a környezetvédelem (gyom- és parlagfűirtás), ami jelentőssé nőtte ki magát, immár ez 5 településen érvényes, kisebb-nagyobb intenzitással, de folyamatos.

Az Egyesület további fő tevékenysége sport, kulturális tevékenység, tudományos kutatás. Az egyesület sport keretében több ágra bővült, így van íjászati ág, rc modellezés, gokart (több gokartjuk is van), csocsó. Ezek elsősorban szabadidősportok, ugyanakkor néha vannak kisebb megmérettetések, versenyek. A versenyeken a tanulókat ajándékokkal motiválják.

Az Interjúalany kiemelte, hogy az egyesület tevékenysége ezen a téren összefügg a helyi Thuolt István Általános iskolával, sokat köszönhetnek nekik a munkájuk eredményeit tekintve. A 2. kép egy sportversenyen készült az iskolában.

2. kép. Verseny az általános iskolában.⁷

⁷<http://www.balassiferenc-egyesulet.hu/index.php?hova=5> (letöltés ideje: 2015.10.19.)

Az Egyesület humán hátterével kapcsolatban elmondta az Interjúalany, hogy *„ez nem könnyű feladat. Egyrészt vannak komoly kudarcaink, így például tavaly egyik önkéntesünk maga tette tönkre az egyik drága eszközünket, és még csak felelősséget sem érez emiatt, annak javítására pedig semmiféle hajlandóságot nem mutat. Sajnos meg kell válogatni, kivel tudunk dolgozni, sokan vannak, akik segítenek, de terepmunkára sokszor nehéz embert találni, különösen igaz ez a parlagfümentesítésre.”* (Int4)

Jelenleg kb. 10 igen aktív tagja van az Egyesületnek, akikre akármikor lehet számítani, de a jelenlegi programok már mind az érintetti kör bővítésére, mind az önkéntesek számának növelésére is irányul. Elmondta, hogy *„a nemzetközi eurobarométer kutatások arra utalnak, hogy a végzettségi szint emelkedésével nő az önkéntességre való szándék, és egyre inkább tűnik úgy, hogy közép- de inkább felsőfokú végzettségűekre van legnagyobb szükségünk.”* (Int4)

A gazdasági lehetőségekről és kilátásokról megállapítható, hogy szinte mindent támogatásokból igyekeznek megoldani (NEA-tól a legkisebb forrásokig). Legnagyobb problémát mindig az önrész jelenti, bár erre is találnak megoldást, illetve utófinanszírozott pályázatokat csak kisebb pályázatok esetében mernek bevállalni. A pályázatok esetében többnyire egy évre látnak előre, és magukat egyelőre „kispadosnak” (Int4) hívják, mivel nagyobb pályázatuk, pl. Uniós eddig még nem volt. A beszélgetés alkalmával kitértünk arra is, hogy milyen a településen lakók és a sport közötti kapcsolat jellege. Az Egyesület Elnöke elmondta, hogy öt településen vannak jelen, mivel regionális hatáskörrel bírnak. Az egyesület Monostorpályiban elsősorban csak foglalkozik a sporttal. Tudatosítással foglalkoznak, azaz elmagyarázzák a sportot, megmutatják az eszközöket, azokat ki lehet próbálni, vannak céllövészetiek, de ők maguk pl. nem járjuk az erdőt, terepet, mint mások azt csapatokban teszik. Céljuk olyan szabadidős és hobbi sportokra is koncentrálni, ami látványos, és sokak számára nem igazán elérhető. Megteremtik a lehetőségét pl. annak, hogy a gokartozást kipróbálhassák az általános iskolában, amire nagy volt az érdeklődés. Most re modellezés terén szeretnének még ősszel egy programot megvalósítani. A településen elsősorban az iskolásokra koncentrálnak, az iskola munkatársai is kisebb-nagyobb mértékben bekapcsolódnak a szervezett programokba. Az Egyesület Elnöke külön kitért az Önkormányzat és az Egyesület kapcsolatára, kiemelte, hogy az önkormányzat sokat segített eddig, befogadó volt, ugyanakkor hatékonyabbak lehetnének, ha több helyi tag lenne, ugyanis a tagok túlnyomó többsége debreceni vagy nyírségi.

Nincs különösebb rálátásuk arra a csoportra, akik érdektelenek a sportok iránt, vagy semmilyen kapcsolatuk nincs a sporttal. Azt látják, ha valamilyen programot szerveznek, akkor az iskolásokban nincs hiány. A motivációra is hangsúlyt fordítanak, amit a versenyeken kiosztott nyereményekkel valósítanak meg.

Az interjúalanynak összességben pozitív a benyomása a település lakosságának sporttal kapcsolatos viszonyáról. Amire rálátása van, arról így nyilatkozott: *„Ami az iskola munkatársait illeti, a kép megosztott, a testnevelő tanár igen komoly önkéntes munkát végez, nélküle sehol nem lennénk. Legalább ennyit köszönhetünk az önkormányzatban a sportért felelős szakembernek, és a polgármesteri támogatásnak is. Tevékenységünk kapcsán az mondható el, hogy akikkel mi kapcsolatba kerülünk, azok kedvelik azt. Mi közömbösséget vagy utálatot eddig nem tapasztaltunk. Csupán*

egyetlen gondolat még erről: amikor tavalyelőtt csocsóasztalunkat elvittük, a gyerekek az utcán végig követték a szállítóeszközt, annyira megkedvelték. Emiatt került rövidesen egy újabb megint az iskolában, ezt jelenleg felújítjuk.” (Int4)

A jövő szempontjából az Egyesület tervei az iskola tekintetében értelmezhetőek. A 2011-es újjászerveződést követően azt a cél tűzték ki, hogy először infrastruktúrát kell kiépíteni, erre épülhet minden, hiszen eszközök nélkül nincs sport. A nehezen elérhető sportokat szeretnék közel hozni az emberekhez. Jó kapcsolatokat ápolnak más sportprofilú civilekkel, néhány éve például majdnem hőlégballonosokat is sikerült a községbe csábítani. Egyelőre minden pénz kérdése, így egyetlen nagyobb pályázat révén ha pl. gokartpálya létesülne, a település, annak viszonylagos kiesése ellenére, lehetne igen látogatott. Az Interjúalany úgy látja, hogy „békés, csendes, tisztességes kis település ez, mi eddig csupán jó szándékot éreztünk a helyiek felől, de a sportra, annak diverzifikálására hangsúlyt lehetne helyezni.” (Int4) Cél lehetne helyi sportválasztó nap megszervezése, az rc modellezést bővítése, egy helyi terep rc pálya létrehozása, terepgokart pálya létesítése, de az airsoftban is van fantázia kiépített pálya esetén. Véleménye szerint, lehet a foci továbbra is népszerű, de nem szólhat minden arról. A helyi támogatásokról nem tudnak semmit, de szívesen pályáznának és tartósan hozhatnának ide különböző sporttevékenységet. A jövőre vonatkozóan megállapította, hogy szükség lenne új ötletekre. Elárulta, hogy „vanak települések, akik csábítanak máshova, mi jelenleg úgy látjuk, hogy bárhol is legyen a székhelyünk, az iskolai és helyi kapcsolatunkat megtartani és megerősíteni szeretnénk a jövőben.” (Int4)

Az állammal, a társadalommal szemben megfogalmazott elvárások a sporttal kapcsolatban nehezen megfogalmazhatóak, hiszen ezzel kapcsolatosan nem sok mindenről van információjuk. A látványsport támogatások nem biztos, hogy eljutnak idáig. A helyi foci tekintetében a látványsport támogatás lehetne kiugrási lehetőség, ehhez lobbizni kellene. Az Egyesületnek ezen a téren nincs érintettsége. Az Interjúalany a következőképpen fogalmaz: „A megyei önkormányzati támogatások harmadára estek vissza, a NEA tekintetében ebben az esztendőben a helyzetünk jobb. Mi főként 2011 óta tudunk több eredményt felmutatni, nem szégyelljük megköszönni a kormányzat támogatását, és sokat köszönhetünk a civil támogatási rendszernek, sőt a törvényszéknek, bankoknak, multiknak, a NEA kapcsolattartójának, helyi döntéshozóknak is. Amennyiben minden hasonlóképp menne, mint az elmúlt évek, azt el tudnánk fogadni. Minden attól függ, hogy van-e idő és szakértő kapacitás pályázatok, kérelmek készítésére. Miután befejeztem a továbbtanulást, így civil ügyekeztem most erre a szervezetre összpontosul, szeretnénk többet felmutatni és felkelteni a helyi döntéshozók, támogatók figyelmét is.” (Int4)

A programjaik kapcsán azt észlelik, hogy a helyi társadalomban a sport vélhetően fontos. A sportolókról és a megbecsültségről keveset tudnak, ez elsősorban hobbi vagy szabadidősport, azaz munkaidőn kívüli tevékenység. Akiket ismernek, azok elkötelezettek adott sport mellett, de ötletekre és pénzre lenne szükség, erre épül minden.

Beszélgettünk arról, milyen intézkedésekkel lehetne a lakosság sporttal kapcsolatos hozzáállását növelni. Új sportlétesítményekre, sporteszközökre feltétlenül szükség lenne, ezeken túlmenően fontosak a tervek, akcióprogramok, emberek és a pénz. Érdemes lenne a helyi döntéshozókkal tárgyalni, közösen együtt dolgozni azon,

hogy a sport sikeresebb legyen. Nem tartják lehetetlennek egy normatív alapú sport-támogatás bevezetését sem. Az Egyesület Elnöke pozitívan vélekedett a településsel kapcsolatban: „*Ez kis település, ha van valami, mindenki hamar összegyűlik, vannak igen komoly erősségei, én különleges településnek is tekintem vidékkutatóként, egy óriási lehetőségnek, amit egyelőre nem tudunk megfelelően kihasználni.*” (Int4)

A tapasztalat az, hogy a sporteseményekről döntően szóbeszéd útján tájékozódunk. Különleges eseményekre szükség lenne különleges, méretezhető pályázatokra, több ötletre, és akkor akár jobb vonzerővel is bírhatna a település. Arra, hogy milyen gyakran látogatnak el a helyiek különböző sportrendezvényekre, nincsen pontos információjuk. Az iskolásokról tud nyilatkozni, ők iskolaidős programokban vesznek részt, ugyanis testnevelésórákhoz, sportnapokhoz szívesen kapcsolódnak. Ezen az érdeklődés az iskolások részéről jelentős. A különböző rendezvényeken történő szolgáltatásnyújtással kapcsolatban megemlítette az Interjúalany, hogy nem jelentkezik nagy igény. A helyiek a sporteseményekre történő kilátogatásaik során a látványt, a jó tájékoztatást, a hozzáférhetőséget emelték ki. A helyiek által leggyakrabban meglátogatott sporteseményen bekövetkező és a helyszíni szurkolást akadályozó tényezőkkel kapcsolatban megállapítható, hogy helyi szinten a kedveltség, az időjárás, az adott sport támogatottsága meghatározó. A távolság már településközi viszonyok tekintetében alapvető, a Debrecen központú megyében nem könnyű a kisebb helyi sportot sikeressé tenni. Az újdonság, a nem szokványosság, az újszerűség lehetne kiugrási pont.

A sportklubhoz való kötődés során legjellemzőbbek a helyiekre az iskolai kötődés és az érdeklődés. Rendszeres tájékoztatásra van szükség. „*Valójában az is sokat nyomhatna a latba, ha lennének összefogott események, ahol a helyi sporttal foglalkozó szervezetek meg tudnák mutatni magukat, ám a hétköznapi munkavégzés mellett ezt nem könnyű megszervezni és megtartani.*” (Int4)

Monostorpályi Sport Horgász Egyesület

Az egyesület 2005-ben alakult, székhelye Monostorpályi, célja sporttevékenység végzése.⁸ Az egyesület elnöke Borsi Zoltán.

Az egyesület célját a következőképpen fogalmazták meg: „*Tagjai érdekképviselésének elősegítése mellett a horgászat és a horgászsport fejlesztésével a szabadidő kulturált és hasznos eltöltésének támogatása. A horgászetika szabályainak a természet és környezet értékeinek védelme, védelmének elősegítése.*”⁹

Az egyik Elnökségi Taggal folytatott strukturálatlan beszélgetés alapján az egyesület célkitűzése megfogalmazható úgy, hogy a horgászatot kedvelők összefogása, versenyeken való részvétel szervezése. Elmondása alapján a tagok létszáma 60-70 fő körül van. A tagok között monostorpályiakon kívül debreceniek, hosszúpályiak, létavértesiek is vannak. Vannak olyan tagok, akik az alapítás óta az egyesület tagjai, de természetes morzsolódás is előfordul, ugyanakkor új tagok felvételére

⁸<http://monostorpalyi.hu/page.php?341> (letöltés ideje: 2015. 10. 19.)

⁹<http://birosag.hu/allampolgaroknak/civil-szervezetek/civil-szervezetek-nevjegyzeke-kereses> (letöltés ideje: 2015. 10. 19.)

is egyre gyakrabban kerül sor. A különböző horgászattal kapcsolatos rendezvényeken történő részvételek hozadéka, hogy egyre többen tudomást szereznek az egyesületről és csatlakoznak hozzá. Egy horgász egyesülethez való csatlakozás pedig előfeltétele annak, hogy valaki állami jegyhez jusson.

Az Interjúalany véleménye szerint egyre jobban terjed ez a sport, egyre többen szeretnék kipróbálni. A rendezvényekről a tagok egymástól szereznek tudomást, illetve közösségi oldalt is használnak az információ áramlásához. Rendelkezik honlappal is, de az megújításra szorul, ugyanis 1-1,5 éve újra kellett szervezni az egyesületet, a régi vezetőség leváltásra került. Ezek következményeképpen elsősorban bíróságilag kellett az egyesületet rendbe tenni és a további lépésekre mostanában kerül sor. Fejleszteni szeretnék, szeretnék még inkább megszerettetni ezt a sportot az emberekkel. Ahhoz, hogy a helyi lakosok még nagyobb számban csatlakozzanak az egyesülethez, a legjobb megoldás az lenne, ha helyben létesítenék egy tavat. Erre irányuló kezdeményezés már rég elkezdődött, az egyesület szinte ajándékba megkapta a Monostorpályi-Hosszúpályi közötti, erre a célra alkalmas magánterületet. Az előző vezetőség azonban nem használta ki a lehetőségeket, így most kellene az Önkormányzattal összefogva megkeresni a pályázati lehetőségeket a célok megvalósításához.

Az egyesület tagjai összefognak és a környéken megrendezésre kerülő sport horgász rendezvényekre közösen szoktak elmenni. Az utazás nem szokott gondot jelenteni, saját személygépkocsikkal megoldják. Ezen rendezvényeken való részvétel előnye, hogy tudomást szereznek az egyesületről, a működéséről, megismerik a tagokat. Ennek köszönhetően a különböző rendezvényekről az információáramlás is szélesebb körben meg tud valósulni, több emberhez eljut. Az Interjúalany kiemelt egy konkrét rendezvényt, ami a Derecskei Vízározónál került megrendezésre már több alkalommal. Az egyesület ezen rendezvényre kibérelt egy napra és a családok kitelepednek horgászni, eltöltenek együtt egy kellemes napot.

Azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehetne még inkább motiválni a lakosokat arra, hogy tagjai legyenek az Egyesületnek, az Interjúalany a következő választ adta: *„Nem gondolom, hogy különösebb eszközök felhasználásával lehetne motiválni őket, hiszen azok, akik szeretnek horgászni, megtalálják az Egyesületünket és önként csatlakoznak hozzánk. Szerencsére egyre több ilyennel találkozunk és folyamatosan növekszik a taglétszámunk.”* (Int5)

A fejlesztésekkel kapcsolatban összességében megállapítható, hogy a jövőben mindenféleképpen szeretnék konkrét lépéseket tenni annak érdekében, hogy az Egyesület még sikeresebben összetartsa a horgászni szerető embereket.

Összegzés

A Monostorpályiban működő sporttevékenységű civil szervezetek tevékenységének megismerését követően megállapítható, hogy mindegyik civil szervezet vezetősége motivált abban, hogy minél hatékonyabban tudja megvalósítani a megfogalmazott célokat. Elhivatottak abban, hogy a községen igénybe vehető szolgáltatások köre minél inkább fejlődjön, ennen érdekében igyekeznek minden pályázati lehetőséget kihasználni. Bizonyos fokú összefogás már észlelhető a civil szervezetek között,

aminek megerősítése és más civil szervezetekre való kiterjesztése javasolt. Célszerű lenne a honlapok naprakész működtetése, melyen keresztül friss információhoz juthatnak az érdeklődők, így lehetne népszerűsíteni a programokat. Kiemelendő, hogy mindegyik civil szervezet nagy jelentőséget tulajdonít a gyermekek sporttal való megismertetésének és lehetőséget is biztosít a sportra, hiszen fontos lenne, hogy már gyermekkorban az élet részévé váljon a sport. Ezen túlmenően szembesülhettünk azzal, hogy a lakosok szabadidejének megszervezésében is nagy szerep juthat a civil szervezeteknek, hiszen, ha a célcsoport igényének megfelelő programokat szerveznek, akkor akár egészségesen, sporttal egybekötve is eltölthetik szabadidejüket. A feladat és egyben a kihívás a jövőre tekintve az lenne, hogy megtalálják a civil szervezet vezetői azt az irányt, ami mentén még nagyobb számba be tudják vonzani a lakosokat a különböző rendezvényekre.

Melléklet – interjú kataszter

1. Interjúalany: (Int1): Község Polgármestere
2. Interjúalany: (Int2): Monostorpályi Sportegyesület Ügyvezető Elnöke
3. Interjúalany: (Int3): Együtt Monostorpályi Jövőjéért Közhasznú Egyesület Elnöke, alapítója
4. Interjúalany: (Int4): Balassi Ferenc Kulturális és Közösségteremtő Egyesület Elnöke
5. Interjúalany: (Int5): Monostorpályi Sport Horgász Egyesület egyik Elnökségi Tagja